

QP CODE: 24019030

Reg No :

Name :

M A DEGREE (CSS) EXAMINATION , APRIL 2024

Second Semester

M A SANSKRIT SPECIAL (VYAKARANA)

CORE - SA050205 - VAKYAPADIYA

2019 Admission Onwards

88FF46A3

Time: 3 Hours

Weightage: 30

Part A (Short Answer Questions)

Answer any **eight** questions.

Weight **1** each.

1. कारिकां व्याख्यात- तस्यार्थवादरूपाणि निश्चिताः स्वविकल्पजाः। एतकिनां द्वैतिनां च प्रवादा बहुधा मताः॥
2. कारिकां व्याख्यात- इदमाद्यं पदस्थानं सिद्धिसोपानपर्वणाम्। इयं सा मोक्षमाणानामजिह्वा राजपद्धतिः॥
3. कारिकां व्याख्यात- धर्मस्य चाव्यवच्छिन्ना पन्थानो ये व्यलस्थिताः। न तांल्लोकप्रसिद्धत्वात् कश्चित्कर्णेण बाधते॥
4. कारिकां व्याख्यात- ग्राह्यत्वं ग्राहकत्वं च द्वे शक्ती तेजसो यथा। तथैव सर्वशब्दानामेते पृथगवस्थिते॥
5. कारिकां व्याख्यात- संज्ञिनीं व्यक्तिमिच्छन्ति सूत्रे ग्राह्यामथापरे। जातिप्रत्यायिता व्यक्तिः प्रदेशेषूपतिष्ठते॥
6. कारिकां व्याख्यात- पदभेदेऽपि वर्णानामेकत्वं न निवर्तते। वाक्येषु पदमेकं च भिन्नेष्वप्युपलभ्यते॥
7. कारिकां व्याख्यात- स्फोटरूपाविभागेन ध्वनेर्ग्रहणमिष्यते। कैश्चिद् ध्वनिरसंवेद्यः स्वतन्त्रोऽन्यैः प्रकल्पितः॥
8. कारिकां व्याख्यात- भेदानुकारो ज्ञानस्य वाचश्चोपप्लवो ध्रुवः। क्रमोपसृष्टरूपा वाक् ज्ञानं ज्ञेयव्यपाश्रयम्॥
9. कारिकां व्याख्यात- अनादिमव्यवच्छिन्नां श्रुतिमाहुरकर्तृकाम्। शिष्टैर्निबध्यमाना तु न व्यवच्छिद्यते स्मृतिः॥
10. कारिकां व्याख्यात- अस्व-गोण्यादयः शब्दाः साधवो विषयान्तरे। निमित्तभेदात् सर्वत्र साधुत्वं च व्यवस्थितम्॥

(8×1=8 weightage)

Part B (Short Essay/Problems)

Answer any **six** questions.

Weight **2** each.

11. तद्धारमपवर्गस्य -किम्? विशदयत।
12. तेषां वचनं अनुमानेन न बाध्यते। केषाम्? विशदयत।
13. प्राकृतस्य ध्वनेः कालः शब्दस्येत्युपचर्यते। विशदयत।
14. वृत्तिकालः स्वकालश्च नादभेदात् विभज्यते। विशदयत।

15. दूरात् प्रभेव दीपस्य ध्वनिमात्रं तु लक्ष्यते। विशदयत।
16. व्यजनाद् वायुरिव सा स्वनिमित्तात् प्रतीयते। विशदयत।
17. शब्देष्वश्रिता शक्तिर्विश्वस्यास्य निबन्धिनी। विशदयत।
18. वाक्यार्थाधिगमे तर्कप्रकाराः वाक्यपदीयोक्तदिशा विवृणुत।

(6×2=12 weightage)

Part C (Essay Type Questions)

Answer any **two** questions.

Weight 5 each.

19. शब्दब्रह्मणः अनेकधा स्थितिः कथमिति विशदयत।
20. अपोद्धारपदार्थेत्यादि अष्टपदार्थनिरूपणं वाक्यपदीयदिशा विशदयत।
21. द्वावुपादानशब्देषु शब्दौ शब्दविदो विदुः।—यथाग्रन्थं विशदयत।
22. अणूनां शब्दत्वापत्तिसामर्थ्यं प्रकारश्च यथाग्रन्थं विशदयत।

(2×5=10 weightage)

